

REACTIE OP DE INTERNETCONSULTATIE VAN DE IMPLEMENTATIEWET RICHTLIJN REPRESENTATIEVE VORDERINGEN VOOR CONSUMENTEN

Aan: het Ministerie van Justitie en Veiligheid

HOUTHOFF

Albert Knigge
Huib Lebbing
Isabella Wijnberg
Elselique Hoogervorst

31 mei 2021

1. Inleiding

- 1.1. Houthoff heeft met belangstelling kennisgenomen van de Implementatiewet richtlijn representatieve vorderingen voor consumenten die per 1 mei 2021 in internetconsultatie is gegaan ("**consultatievoorstel**"). Wij maken graag gebruik van de mogelijkheid op dit voorstel te reageren.
- 1.2. Wij onderschrijven het uitgangspunt van de Minister voor Rechtsbescherming dat de huidige WAMCA alleen hoeft te worden aangepast waar de Richtlijn representatieve vorderingen voor consumenten¹ ("**Richtlijn**") andere regels geeft dan de WAMCA.² In een aantal gevallen is het in onze ogen echter wenselijk om richtlijnvereisten expliciet in de WAMCA-regeling op te nemen, ook al zou aan deze eisen onder bestaande, meer algemene artikelen kunnen worden getoetst. Daarmee wordt voorkomen dat in rechte discussie zou kunnen ontstaan over de precieze reikwijdte van de toetsing.
- 1.3. In deze reactie gaan wij nader in op een aantal aspecten met betrekking tot:
 - a. Binnenlandse collectieve acties (§ 2);
 - b. Grensoverschrijdende collectieve acties door een buitenlandse bevoegde instantie in Nederland (§ 3);
 - c. Grensoverschrijdende collectieve acties door een Nederlandse bevoegde instantie in een andere lidstaat (§ 4);
 - d. Collectieve acties ingesteld door zowel Nederlandse als buitenlandse eisers in Nederland (§ 5);
 - e. Samenloop van collectieve acties in verschillende lidstaten (§ 6);
 - f. Externe financiering (§ 7);
 - g. Bestemming niet-uitgekeerde schadevergoedingen (§ 8); en
 - h. Informatieverplichtingen definitieve rechterlijke beslissingen (§ 9).

2. Binnenlandse collectieve acties

- 2.1. Vrijwel alle wijzigingen die ter implementatie van de richtlijn worden voorgesteld in artikel 3:305a BW en de artikelen 1018f, 1018h en 1018j Rv hebben een breder bereik dan slechts de collectieve acties die onder de richtlijn kunnen worden ingesteld.

¹ Richtlijn (EU) 2020/1828 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2020 betreffende representatieve vorderingen ter bescherming van de collectieve belangen van consumenten en tot intrekking van Richtlijn 2009/22/EG.

² Memorie van toelichting (consultatieversie), p. 2.

Zij gelden ook voor de collectieve acties zoals deze tot nog toe in Nederland aanhangig konden worden gemaakt. Dit betekent dat de WAMCA door de implementatie van de richtlijn een algemene herziening krijgt.

- 2.2. Hierop bestaat één uitzondering, namelijk het voorgestelde artikel 1018f lid 5 slot Rv. De mogelijkheid van de rechter op verzoek van een partij te bepalen dat voor ingezetenen buiten Nederland geen opt-in, maar een opt-out regime geldt, is niet van toepassing op collectieve acties die zijn ingesteld ter bescherming van een consumentenbelang dat onder de richtlijn valt. Op grond van artikel 9 lid 3 Richtlijn dienen consumenten die wensen deel te nemen aan een collectieve actie in een andere lidstaat dan waarin zij wonen hiermee immers uitdrukkelijk in te stemmen.
- 2.3. Het zou naar ons idee wenselijk zijn als ook deze richtlijneis als algemeen geldend vereiste wordt verwerkt in artikel 1018f lid 5 Rv, in die zin dat voor alle collectieve acties en zonder de mogelijkheid daarop een uitzondering te maken een opt-inverklaring van ingezetenen buiten Nederland is vereist. Dit dient de uniformering.

3. Grensoverschrijdende collectieve acties door een buitenlandse bevoegde instantie in Nederland

- 3.1. Een bevoegde instantie in de zin van de Richtlijn met een zetel buiten Nederland mag in Nederland een collectieve actie instellen ter bescherming van consumentenbelangen die zijn opgenomen in Bijlage I van de Richtlijn. Op grond van artikel 6 lid 3 Richtlijn zal de Nederlandse rechter de ontvankelijkheid in de zin van procesbevoegdheid van een buitenlandse organisatie die voldoet aan artikel 4 lid 3 Richtlijn en op een lijst is geplaatst van bevoegde instanties, in beginsel als gegeven moeten aannemen, tenzij de gedaagde gerechtvaardigde twijfels uit over de naleving van deze criteria (artikel 5 lid 4 Richtlijn). Ook mag de rechter in een specifiek geval nagaan of het statutaire doel van de bevoegde instantie het instellen van een vordering toelaat (artikel 6 lid 3 Richtlijn). Dit laat onverlet dat een rechter wel mag toetsen aan de WAMCA-eisen voor het instellen van een specifieke vordering. Deze eisen zijn verwerkt in artikel 3:305c BW en 1018n Rv.
- 3.2. In de gewijzigde versie van artikel 3:305c lid 1 BW is de onderstreepte zinsnede uit het huidige artikel blijven staan: "(...) kan een rechtsvordering instellen die strekt tot bescherming van de gelijksoortige belangen van andere personen die hun gewone verblijfplaats hebben in het land waar de organisatie of het openbaar lichaam gevestigd is (...)". Een bevoegde instantie in de zin van de Richtlijn mag echter ook belangen behartigen van personen die niet in de lidstaat van haar zetel zijn gevestigd.³

³ Vgl. overweging 23 Richtlijn.

Het onderstreepte gedeelte van de zin zou naar ons idee dan ook moeten worden geschrapt.

- 3.3. In artikel 1018n Rv wordt voor de toepassing van artikel 1018c lid 1 sub d en lid 5 Rv (ontvankelijkheidstoets) verwezen naar de artikelen die zijn genoemd in artikel 3:305c lid 2 BW, namelijk: artikel 3:305a lid 2 sub c en d aanhef en onder 7 en 8, lid 3, sub b en c en lid 4 BW. Twee additionele ontvankelijkheidsvereisten staan echter in artikel 3:305c lid 1 BW, namelijk de eis dat de rechtsvordering strekt tot bescherming van gelijksoortige belangen en de eis dat de organisatie deze belangen ingevolge haar doelstelling behartigt. De rechter zal dan ook aan deze ontvankelijkheids-eisen moeten kunnen toetsen. Wij stellen daarom voor in artikel 1018n lid 1 Rv, na "*en vierde lid,*" op te nemen: "*en artikel 305c, eerste lid,*".
- 3.4. De gedaagde mag, zoals gezegd, in de procedure zijn gerechtvaardigde twijfels over de naleving van de vereisten van artikel 4 lid 3 Richtlijn uiten (artikel 5 lid 4 Richtlijn). Daaruit volgt dat de rechter de ontvankelijkheid in de zin van procesbevoegdheid van de bevoegde instantie in enigerlei vorm zal moeten beoordelen. De vraag rijst hoe ver de bevoegdheid van de rechter hierin gaat. Mag de rechter in een dergelijk geval overgaan tot een volledige beoordeling van de ontvankelijkheid? Hij zal dan moeten toetsen aan de criteria zoals deze gelden voor een Nederlandse bevoegde instantie op grond van artikel 3:305e lid 2 BW. Of dient de rechter slechts na te gaan of de bevoegde instantie voldoet aan de specifieke door de gedaagde in twijfel getrokken vereisten van artikel 4 lid 3 Richtlijn? Het zou naar ons idee wenselijk zijn als de wetgever een nadere toelichting geeft op dit punt.
- 3.5. De mogelijkheid tot het uiten van gerechtvaardigde twijfels hoeft volgens het consultatievoorstel niet te worden geïmplementeerd omdat artikel 1018c lid 4 en 5 Rv hier al in voorziet. Het lijkt ons echter wenselijk dat deze mogelijkheid expliciet in de wet wordt neergelegd. Uitgaande van de gedachte dat de rechter de ontvankelijkheid van de bevoegde instantie volledig zal kunnen toetsen valt te denken aan de volgende toevoeging aan het slot van artikel 1018n lid 1 Rv:

"Onverminderd het in de vorige zin bepaalde, zal de rechter tevens aan de vereisten van artikel 305e, tweede lid, van Boek 3 van het Burgerlijk wetboek, toetsen, indien de gedaagde⁴ gerechtvaardigde twijfels uit over de naleving van de vereisten van artikel 4, derde lid, van Richtlijn nr. 2020/1828 [volgt volledige benaming]."

Zie voor een derde voorgestelde wijziging van artikel 1018n Rv hieronder in §5.

⁴ In artikel 1018c Rv wordt de term 'verweerder' gebruikt, net zoals in artikel 1018f lid 1 van het consultatievoorstel. In artikel 1018i lid 2, 1018j lid 2 en 1018k lid 2 Rv wordt echter de term 'gedaagde' gebruikt. Wellicht kan dit worden geüniformeerd bij de Implementatiewet.

- 4. Grensoverschrijdende collectieve acties door een Nederlandse bevoegde instantie in een andere lidstaat**
- 4.1. Een Nederlandse stichting of vereniging met volledige rechtsbevoegdheid kan als bevoegde instantie in de zin van de Richtlijn worden aangewezen om grensoverschrijdende collectieve acties in andere lidstaten in te stellen. Ter implementatie van artikel 4 Richtlijn wordt artikel 3:305e lid 1 en 2 BW geïntroduceerd. Hierover hebben wij een aantal opmerkingen van met name wetstechnische aard.
- 4.2. In het eerste lid van artikel 3:305e BW is een hiaat te vinden en lijken de woorden "als bevoegde instantie" weggevalen: "(...) *om te worden aangewezen [als bevoegde instantie] als bedoeld in artikel 4 lid 3 van Richtlijn nr. 2020/1828 (...)*".
- 4.3. De aanhef van het tweede lid van artikel 3:305e BW is enigszins ambigu. De woorden "*genoemd in artikel 305a, lid 2, met uitzondering van onderdeel c, lid 3, onderdeel a, en lid 5*" kunnen ook zo worden gelezen dat de uitzondering niet alleen lid 2 sub c betreft, maar ook lid 3 sub a en lid 5.
- 4.4. Ook het vervolg van artikel 3:305e BW lid 2 zou vanaf de woorden "*en uit de informatie op haar internetpagina ook blijkt: (...)*", wat ons betreft anders kunnen worden geformuleerd, nu het erom gaat dat de rechtspersoon *voldoet* aan de vereisten sub a en b, hetgeen dan op de internetpagina wordt vermeld.
- 4.5. Tot slot hebben wij bedenkingen tegen de 'vertaling' van de eis van artikel 4 lid 3 sub d Richtlijn dat de bevoegde instantie niet verwikkeld mag zijn in een insolventieprocedure en ook niet insolvent is verklaard. In artikel 3:305e BW lid 2 sub d staat "*dat de rechtspersoon niet failliet is verklaard en dat tegen haar geen verzoek tot faillietverklaring aanhangig is*". Volgens de memorie van toelichting wordt "*aangesloten bij de in Nederland gebruikelijke termen 'faillietverklaring' en 'faillissement'. Inhoudelijk bestaat geen verschil tussen de twee termen.*"⁵ Wij menen echter dat het begrip 'insolvent' ruimer is dan 'failliet'. Ook in geval van surseance van betaling is een organisatie insolvent.
- 4.6. In het licht van bovenstaande opmerkingen stellen wij de volgende tekst voor artikel 3:305e lid 2 voor:
- " 2. Onze Minister voor Rechtsbescherming verleent de in lid 1 bedoelde aanwijzing indien de rechtspersoon voldoet aan de voorwaarden, genoemd in artikel 305a, lid 2, onderdeel a, b, d en e, lid 3, onderdeel a, en lid 5, en de rechtspersoon bovendien: a. de in bijlage I van de richtlijn bedoelde belangen van natuurlijke personen die handelen voor doeleinden die geen verband houden met de handels-, bedrijfs-, ambachts- of beroepsactiviteit van die personen ingevolge haar statuten behartigt en*

⁵ Memorie van toelichting (consultatieversie), p. 15.

deze belangen ook voor haar verzoek twaalf maanden daadwerkelijk openbaar heeft behartigd; en

b. niet is verwickeld in een insolventieprocedure en ook niet insolvent is verklaard.

Uit de informatie op de internetpagina van de rechtspersoon blijkt dat de rechtspersoon voldoet aan de voorwaarden genoemd onder a en b, evenals wat haar algemene financieringsbronnen zijn."

5. Collectieve acties ingesteld door zowel Nederlandse als buitenlandse eisers in Nederland

- 5.1. In de Richtlijn wordt gesproken van een binnenlandse of grensoverschrijdende 'vordering'. Afhankelijk van de kwalificatie als 'binnenlands' of 'grensoverschrijdend' dient de rechter de ontvankelijkheid van de bevoegde instantie al dan niet op voorhand aan te nemen. In het licht van deze terminologie rijst de vraag hoe de rechter de ontvankelijkheid moet beoordelen van een Nederlandse stichting en een buitenlandse bevoegde instantie die tezamen een collectieve actie aanhangig hebben gemaakt en dus één 'vordering' hebben ingesteld. De vordering zelf zou kunnen worden gekwalificeerd als 'binnenlands' en als 'grensoverschrijdend'.
- 5.2. Het ligt volgens ons in de rede niet zozeer te kijken naar de vordering als wel naar de organisatie die de vordering aanhangig maakt. De ontvankelijkheid van de Nederlandse stichting zal aan de hand van de 'gewone' WAMCA-regels moeten worden beoordeeld. De ontvankelijkheid van de buitenlandse bevoegde instantie zal in beginsel moeten worden aangenomen, tenzij de gedaagde gerechtvaardigde twijfels uit (zie hiervoor § 3). Wellicht kan in de memorie van toelichting aan dit punt nader aandacht worden besteed.
- 5.3. Ook speelt in dit kader de vraag hoe de rechter tot een keuze voor de exclusieve belangenbehartiger komt, als zowel Nederlandse als buitenlandse organisaties een collectieve vordering hebben ingesteld. Ook de buitenlandse bevoegde instantie zal in haar dagvaarding op grond van artikel 1018n (nieuw) jo. 1018c lid 1 sub e Rv de gegevens moeten opnemen die de rechter in staat stellen een exclusieve belangenbehartiger aan te wijzen (vgl. artikel 1018e lid 1 sub a tot en met d Rv).
- 5.4. Op grond van artikel 1018e lid 1 Rv wordt echter een exclusieve belangenbehartiger aangewezen uit de eisers die voldoen aan de ontvankelijkheidseisen van artikel 3:305a lid 1 tot en met 3 BW. Daaraan wordt een buitenlandse bevoegde instantie in beginsel echter niet volledig getoetst. Het ligt in de rede om dit aldus in artikel 1018n lid 1 aan te passen, door na de woorden "*vijfde lid, onderdeel a,*" in te voegen: "*en artikel 1018e, eerste lid,*". Zie voor twee andere aanpassingen van artikel 1018n lid 1 Rv § 3.

6. Samenloop van collectieve acties in verschillende lidstaten

- 6.1. Artikel 9 lid 4 Richtlijn bepaalt dat de lidstaten regels moeten vaststellen om te zorgen dat consumenten niet aan meerdere collectieve acties op dezelfde grond en tegen dezelfde gedaagde kunnen deelnemen. Ook mogen consumenten die aan een collectieve actie deelnemen niet op dezelfde grond een individuele vordering tegen dezelfde gedaagde instellen. De lidstaten dienen tevens regels vast te stellen die voorkomen dat consumenten op dezelfde grond en van dezelfde gedaagde meer dan één keer schadevergoeding ontvangen.
- 6.2. In dit licht is artikel 1018f lid 1 en lid 5 Rv gewijzigd: Nederlandse ingezetenen zijn niet aan de collectieve actie in Nederland gebonden als hun belangen tevens worden behartigd in een collectieve actie in een andere EU of EER-lidstaat of als zij een individuele vordering hebben ingesteld ("**parallele actie**"). Buitenlandse ingezetenen dienen bij de opt-inverklaring actief aan te geven dat hun belangen niet in een parallele actie worden behartigd.
- 6.3. Ten aanzien van de wijziging in artikel 1018f lid 5 sub b Rv plaatsen wij de volgende kanttekening. In de huidige formulering van het consultatievoorstel is beslissend voor gebondenheid aan de Nederlandse collectieve actie dat de buitenlandse ingezetene door een schriftelijke mededeling aan de griffie heeft laten weten dat hij niet betrokken is in een buitenlandse parallele (collectieve of individuele) actie. Voor de vraag of een buitenlandse ingezetene is gebonden aan de Nederlandse collectieve actie is echter louter van belang *dat* deze persoon niet in een buitenlandse parallele (collectieve of individuele) actie is betrokken. Voor gebondenheid mag de mededeling aan de griffie niet doorslaggevend zijn. Ook al zou aan de griffie zijn verklaard dat geen sprake is van deelname aan een buitenlandse collectieve actie, dan zal deze persoon niet zijn gebonden aan de Nederlandse procedure als blijkt dat deze verklaring onjuist is.
- 6.4. Wij stellen daarom een andere redactie voor van artikel 1018f lid 5 Rv, waarbij de verdeling in sub a en b kan vervallen:

"5. Voor personen (...), door een schriftelijke mededeling aan de griffie hebben laten weten in te stemmen met de behartiging van hun belangen in deze collectieve vordering. De procedure over de collectieve vordering heeft geen gevolg en leidt niet tot gebondenheid van deze personen, indien hun belangen worden behartigd in een collectieve vordering of individuele vordering, gebaseerd op soortgelijke feitelijke en rechtsvragen voor dezelfde gebeurtenis of gebeurtenissen en tegen dezelfde verweerder in een andere lidstaat van de Europese Unie of een andere staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte. Zij dienen in de

voornoemde schriftelijke mededeling aan de griffie te laten weten dat hun belangen niet in een dergelijke collectieve of individuele vordering worden behartigd. (...)".

- 6.5. In het geval van samenloop van Nederlandse en buitenlandse collectieve en/of individuele acties rijst bovendien de vraag welke collectieve actie voorrang heeft. Met andere woorden: op welk moment worden de consumentenbelangen in een collectieve actie behartigd? Drie mogelijke voor de hand liggende momenten dienen zich aan: (1) het moment waarop de procedure aanhangig is gemaakt; (2) het moment waarop de opt-out of opt-inperiode is verstreken; en (3) het moment waarop een opt-inverklaring is ontvangen door de griffie.
- 6.6. Stel dat een Nederlandse collectieve actie aanhangig is gemaakt op 1 januari. De buitenlandse belanghebbende brengt een opt-inverklaring uit op 1 september. De opt-out/opt-inperiode loopt af op 1 oktober. Intussen is op 1 maart een parallelle collectieve actie op een opt-outbasis aanhangig gemaakt in de lidstaat waarin de belanghebbende woont. De opt-outtermijn verstrijkt op 1 november. Met welke collectieve actie mag de belanghebbende meedoen? Wij hopen dat de memorie van toelichting nader op deze kwestie kan ingaan.

7. Externe financiering

- 7.1. De Richtlijn stelt in artikel 4 lid 3 sub e (de bevoegde instantie moet onafhankelijk zijn en niet worden beïnvloed door personen die een financieel belang hebben bij de collectieve actie) en artikel 10 eisen voor de toepassing van externe financiering. In overweging 52 Richtlijn staat dat bevoegde instanties aan rechtbanken "*volledige transparantie*" moeten bieden "*over de financieringsbron van hun activiteiten in het algemeen en over de herkomst van de middelen ter ondersteuning van een specifieke representatieve vordering met het oog op herstelmaatregelen.*" Deze eisen zijn in het consultatievoorstel geïmplementeerd door verwijzing naar reeds bestaande WAMCA-vereisten en een wijziging van artikel 3:305a lid 2 sub c BW (jo. 3:305c BW) waarin wordt opgenomen dat geen financiering mag plaatsvinden voor een rechtsvordering tegen een concurrent van de financier of een persoon waarvan de financier afhankelijk is.
- 7.2. Wij vragen ons echter af of de Richtlijneisen hiermee voldoende zijn verwerkt. In artikel 10 lid 1 Richtlijn is opgenomen dat de lidstaten ervoor moeten zorgen "*dat de financiering door derden die een economisch belang hebben bij het instellen of het resultaat van de representatieve vordering met het oog op herstelmaatregelen er niet toe leidt dat de representatieve vordering afleidt van de bescherming van de collectieve belangen van consumenten.*" Deze eis wordt verder uitgewerkt in het tweede lid van dit artikel, zonder dat dit een uitputtende opsomming invulling betreft ("*Voor de toepassing van lid 1 zorgen de lidstaten er met name voor dat (...)*". De algemene

norm zoals neergelegd in artikel 10 lid 1 Richtlijn is naar ons idee te plaatsen in het licht van het waarborgvereiste van artikel 3:305a lid 1 BW, dat in artikel 3:305a lid 2 BW wordt uitgewerkt.

- 7.3. Wij stellen voor het Richtlijnvereiste van artikel 10 lid 1 expliciet in de wet neer te leggen, door het slot van artikel 3:305a lid 2 aanhef BW door middel van de onderstreepte zinsnede aldus te wijzigen:

"2. De belangen van de personen tot bescherming van wier belangen de rechtsvordering strekt, zijn voldoende gewaarborgd, wanneer de rechtspersoon als bedoeld in lid 1, voldoende representatief is, gelet op de achterban en de omvang van de vertegenwoordigde vorderingen, financiering door derden met een economisch belang bij het instellen of het resultaat van de rechtsvordering er niet toe leidt dat de rechtsvordering afleidt van de bescherming van de personen tot bescherming van wier belangen de rechtsvordering strekt, en de rechtspersoon beschikt over: (...):"

- 7.4. Daarnaast is in artikel 10 lid 3 Richtlijn de eis neergelegd dat de bevoegde instanties de rechtbank een financieel overzicht met de financieringsbronnen waarop een beroep is gedaan om de representatieve vordering te ondersteunen, moeten overleggen wanneer de rechtbank bij gerede twijfel over de naleving van de Richtlijneisen omtrent externe financiering deze naleving beoordeelt. In de WAMCA-regels is een dergelijke verplichting niet neergelegd, hoewel de rechter eigener beweging overlegging van een financieel overzicht op de voet van artikel 22 Rv zou kunnen bevelen. In de Claimcode 2019 wordt uitgewerkt dat de belangenbehartiger op bevel van de rechter financieringsdocumentatie aan de rechter moet kunnen overleggen (Principe III, Uitwerking onder 8). Aanbeveling verdient echter dit Richtlijnvereiste expliciet in een formele wet vast te leggen, mede in het licht van overweging 44 van de 'Platform-to-business verordening', waarin staat: *"De volledige openbaarmaking van (...) de bron van financiering moet de nationale rechterlijke instanties in staat stellen te beoordelen of is voldaan aan de vereisten om een zaak te mogen starten."*⁶

- 7.5. Wij stellen daarom voor aan artikel 1018c lid 5 sub a Rv slot na "artikel" het volgende toe te voegen: *", waarbij eiser aan de rechter een financieel overzicht met de financieringsbronnen waarop een beroep is gedaan ter ondersteuning van de collectieve vordering overlegt, indien de rechter daarom verzoekt."*

8. Bestemming niet-uitgekeerde schadevergoedingen

- 8.1. In artikel 9 lid 7 Richtlijn is aan de lidstaten als optie gegeven regels vast te stellen over de bestemming van schadevergoedingen die niet worden geclaimd. De minister

⁶ Overweging 44 van de Verordening (EU) 2019/1150 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 ter bevordering van billijkheid en transparantie voor zakelijke gebruikers van onlinetussenhandelsdiensten.

heeft ervoor gekozen hierover nog geen regeling op te nemen, omdat eerst de ervaringen met de WAMCA af worden gewacht.⁷ De WAMCA-regels worden slechts aangepast voor zover dit nodig is ter implementatie van de Richtlijn. Het uitgangspunt van de minister is zo min mogelijk wijzigingen aan te brengen: "*Alleen waar de Richtlijn andere regels heeft dan de WAMCA, is een aanpassing van de WAMCA nodig.*"⁸ Wij onderschrijven deze opvatting.

- 8.2. Bovendien zijn wij van mening dat het Nederlandse schadevergoedingsrecht zich meer in het algemeen verzet tegen de allocatie van niet-uitgekeerde schadevergoedingen aan een andere (rechts)persoon dan de gelaedeerde. Het uitgangspunt van het schadevergoedingsrecht is compensatie van daadwerkelijk geleden schade door de schadeveroorzaker. Van dit beginsel kunnen partijen vanzelfsprekend in onderling overleg afwijken bij het aangaan van een schikking. In de wettelijke verplichting tot het vergoeden van schade is echter geen boetecomponent aanwezig, anders dan het betalen van wettelijke rente. Het schadevergoedingsrecht is evenmin bedoeld als publiek handavingsinstrument. Dit is een taak die is toebedeeld aan de daartoe aangewezen overheidsinstanties.

9. Informatieverplichtingen definitieve rechterlijke beslissingen

- 9.1. Krachtens artikel 13 lid 3 Richtlijn dient de 'handelaar' (de gedaagde) op zijn kosten de bij de collectieve actie betrokken consumenten te informeren over definitieve rechterlijke beslissingen die voorzien in de maatregelen als bedoeld in artikel 7 Richtlijn en over alle door de rechter goedgekeurde schikkingen. Krachtens artikel 13 lid 4 Richtlijn rust deze informatieverplichting op de bevoegde instantie (de eiser) indien de rechter haar vorderingen definitief heeft afgewezen of verworpen. Artikel 1018j lid 1 Rv wordt in dit licht in het consultatievoorstel gewijzigd, door na "de collectieve schadeafwikkeling is vastgesteld" in te voegen "of de weigering daarvan".
- 9.2. In het huidige artikel 1018j lid 1 Rv is voorts weergegeven op welke wijze de informatie moet worden verspreid en dat de gedaagde hiervoor zorgdraagt, tenzij de rechter anders bepaalt. Aangezien artikel 13 lid 4 Richtlijn uitdrukkelijk bepaalt dat het bij een afwijzend vonnis aan de bevoegde instantie is de consumenten te informeren, lijkt het ons goed deze verplichting op te nemen in artikel 1018j lid 1 Rv. De rechter kan hiertoe weliswaar beslissen omdat hem die vrijheid is gegeven in deze bepaling, maar uitdrukkelijke opname hiervan voorkomt discussie.
- 9.3. Ook overigens menen wij dat artikel 1018j lid 1 Rv aanpassing behoeft in het licht van de Richtlijnimplementatie. Deze bepaling ziet volgens de tekst slechts op een

⁷ Memorie van toelichting (consultatieversie), p. 10.

⁸ Memorie van toelichting (consultatieversie), p. 2.

uitspraak waarbij een collectieve schadeafwikkeling is vastgesteld (of geweigerd, na implementatie). Artikel 13 Richtlijn ziet op definitieve beslissingen "die voorzien in de maatregelen als bedoeld in artikel 7". In artikel 7 Richtlijn worden zowel herstelmaatregelen als stakingsmaatregelen genoemd. Een herstelmaatregel is volgens artikel 3 lid 10 Richtlijn "een maatregel die een handelaar verplicht om betrokken consumenten remedies te bieden zoals compensatie, reparatie, vervanging, prijsvermindering, contractbeëindiging of terugbetaling van de betaalde prijs, al naargelang dat passend en op grond van het Unierecht of het nationale recht mogelijk is." Hieruit volgt dat de beslissingen waarover krachtens de Richtlijn moet worden geïnformeerd een breder palet bestrijken dan slechts een beslissing over een schadeafwikkeling.

- 9.4. In het licht van bovenstaande opmerkingen stellen wij voor artikel 1018j lid 1 Rv te herschrijven, waarbij de verwijzing naar 'de collectieve schadeafwikkeling' breder zal moeten worden getrokken. De huidige eerste en zesde zin zouden in ieder geval als volgt kunnen worden gewijzigd:

"Bij gewone brief wordt aan de bekende personen ten behoeve van wie de rechter definitief uitspraak heeft gedaan op de collectieve vordering, zo spoedig mogelijk mededeling gedaan van de uitspraak, tenzij de rechter anders bepaalt. (...). Indien een collectieve schadeafwikkeling is vastgesteld of andere maatregelen zijn getroffen ten behoeve van de personen wier belangen in de collectieve actie zijn behartigd, draagt de gedaagde zorg voor de in dit lid bedoelde melding en aankondiging. Indien de collectieve vorderingen zijn afgewezen, rusten deze verplichtingen op de exclusieve belangenbehartiger. (...)."

10. Tot slot

Wij zijn graag bereid tot een nadere toelichting op onze reactie.

Albert Knigge

Huib Lebbing

Isabella Wijnberg

Elselique Hoogervorst